

El misteri de l'iclésia de Lluc de Lloberola

A pocs metres de la casa de Lluc, l'altre costat de l'era, hi ha una petita *iclésia* dedicada a Sant Lluç, probablement del segle XIV.

És rectangular d'una sola planta. A la façana principal hi ha l'entrada amb una porta de fusta i un senzill campanar d'espadanya d'una sola obertura. A l'interior, la coberta és lleugerament apuntada.

Entre l'any 1955 i 1956 la família Boix Marsinyach es va instal·lar a Lluc per ser-ne els masovers. El Josep, el fill gran de la família, hi va estar fins als voltats de l'any 1978.

Un dia, als sis mesos de viure a la casa, el Josep va obrir l'*iclésia* perquè li va semblar que algunes coses no estaven al seu lloc, i va trobar que la imatge de Sant Lluç i el Crucifix estaven al costat de la porta.

Va pensar que algú que tenia la clau o que sabia com obrir la porta, havia entrar dins per moure les figures de l'altar per posar-les a terra, al costat de la porta.

Les va tornar a posar al seu lloc, es va assegurar de que deixava la porta ben tancada i ho va anar a explicar a la família.

Van informar del fet a l'amo de la casa, al Jaume Serra Jounou, que els hi va dir que si ho havien fet una vegada ho tornarien a fer, i que possessin farina al terra per veure quines petjades hi hauria.

Així ho van ver, van escampar farina pel terra de l'iclésia i cada dia miraven si les imatges s'havien mogut.

Fins que va tornar a passar, però aquesta vegada la imatge de Sant Lluç i la creu eren fora de l'iclésia, amb la porta oberta i unes petjades clarament definides a la farina del terra.

El Josep va agafar les imatges, se les va emportar dins de casa i va deixar la porta de l'iclésia oberta durant un temps.

Passat un temps prudencial sense moviments misteriosos, les imatges van tornar al seu lloc i tal com es poden veure en aquestes fotografies fetes el 19 de juliol de 2023, encara hi són.

Per la manera com van quedar les petjades, qui les va fer no va veure que hi havia farina al terra.

No tenim cap més informació al respecte. Però els descendents dels masovers asseguren saber de qui eren les petjades, i eren de gent coneguda de fora de casa.

Per ser conscients de l'impacte que podia tenir un fet com aquest en aquells moments, en una casa veïna del poble de Lloberola havien passat, o estaven passant, uns fets misteriosos relacionats amb la bruixeria que van tenir un gran impacte i que encara son recordats.

Mas d'en Forn és una casa de Lloberola on hi havia hagut un canvi de masovers que van començar a explicar que patien per fenòmens estranys que van relacionar amb la bruixeria.

Es veien llums pels voltants i passaven coses a les que no hi sabien trobar altra explicació que aquesta.

Va ser un tema molt comentat, fins hi tot alguns joves del veïnat hi van anar per la nit per veure si veien alguna cosa. Pel que se m'ha explicat els que hi van anar no van veure res d'estrany.

Fos per aquest motiu, o per algun altre, aquests masovers van estar molt poc temps al Mas d'en Forn.

La combinació d'una família supersticiosa amb algun veí que els hi volgués gastar una broma de benvinguda en podria ser una explicació, però no ho podem ni assegurar ni descartar.

Un altre fet que va passar per aquelles dates va ser que a la casa de Cucurull s'havia rebut una carta anònima exigint certa quantitat de diners que s'havien de portar el dia i l'hora que s'hi deia a una barraca que hi havia al Cap de La Serra, on es toquen els termenats de les Cots i Cucurull.

Es veu que, amb anterioritat, altres cases ja havien rebut cartes anònimes, però mai en aquests termes i demanant diners.

Aquest fet va causar un gran rebombori al poble, sobre tot perquè la Guàrdia Civil va passar per totes les cases a recollir la firma dels veïns que sabien escriure per intentar esbrinar qui ho havia fet.

També es va convocar a tot el jovent de Lloberola a l'ajuntament de Biosca perquè un saurí, amb la seva vareta de fusta, descobrís qui era culpable.

La vareta va indicar que el culpable era el Jaume de Bertrams, l'oncle Jaume pels de casa. Per sort es va poder demostrar que no hi tenia cap relació, però els hi van fer passar tant mal moment que encara ara es recordat pels seus descendents. El Jaume, pel seu caràcter, tenia tendència a posar-se nerviós, l'acusació es fonamentava únicament en que va ser qui es va posar més nerviós.

I d'aquesta manera es va acabar tot, van deixar de passar coses estranyes com aquestes a Lloberola i de tot això només n'han quedat aquest records.

Es possible que tot plegat fossin un seguit de bretolades, fetes per algun o alguns joves del poble, que es van resoldre de manera discreta parlant amb qui s'havia de parlar.

Entre els records també hi ha el nom dels sospitosos, que amb la discreció que es portaven aquests temes en aquells temps, encara ara es diu que segur que van ser ells però que de cap manera es poden dir.

Com que fa molts anys que va passar i si no ho deixo escrit segur que s'oblidarà, faig publica aquesta informació convençut de que tot plegat van ser un seguit de bretolades que, per sort, no van tenir altra conseqüència que generar unes anècdotes per recordar.

Els sospitosos eren joves que vivien a les cases veïnes del voltant, en concret del Casó, de Povia i de la Ribereta.

Aquestes cases eren les que abans, quant encara es feia l'aplec de Sant Lluc, anaven hi anaven a buscar el pa i per tant coneixien bé el lloc. Masovers anteriors lluc estaven emparentats amb Povia i vivien en aquesta casa. Era probable que algú d'ells tingués una còpia de les claus o sabés algun truc per obrir la porta de l'*iclésia*.

Les petjades deixades a la farina delataven al Peret de la Ribereta com a principal sospitós.

S'explica que el del Casó havia fet la mili a Àfrica d'on havia portat un rellotge feia llum de manera programada, i que amb aquest giny deien que feien màgia.

Es diu que a carta rebuda a Cucurull la podria haver escrit el Salvador de Povia, perquè sabia escriure tant amb la ma dreta com amb la ma esquerra, i gràcies a això va poder despistar als que investigaven el fet.

Respecte als fets del Mas d'en Forn, no dispeno de més informació. Però estic convençut no és un mas embreixat, si ho fos encara ara en parlaríem.

NOTA: *Iclésia*

Malgrat que església és l'únic nom normatiu en català i que per la mida de Sant Lluç el més apropiat seria dir-li capella, he optat per fer servir "*iclésia*" perquè és com l'anomenen les persones que han mantingut vius aquests records.

- [aldc.espais.iec.cat302/Església-Iglesia-Iclésia \(pdf\)](http://aldc.espais.iec.cat302/Església-Iglesia-Iclésia.pdf)

302

Església

(ALDC, III, 541. *L'església*)

El llat. ECCLESIA es va simplificar en llat. vg. en ECLESIA 'reunió del poble', 'aplec dels primers cristians per a celebrar el culte', 'lloc on aquells es reuneixen', mot que havia estat pres del grec ECCLESIA 'reunió, assemblea convocada'. Des del s. IV dC va rebre la competència de BASILICA com a nom del 'temple cristià destinat al culte' però que sols ha deixat der. en topònims com *Beselga* així com en el rom. *biserica*. En cat. ant. són freqüents *eglesa*, *glés(i)a*, *esgleya*, de factura popular, però aviat per influència eclesiàstica es van imposar les var. amb la terminació *-sia*. *Iglésia* (var. amb ensordiment *iclésia*), amb algun precedent antic (*yglea*, s. XIII), és freqüent des del s. XVI i pot explicar-se com a vocalització de la *-s* de *església* i posterior monoftongació (*església* > *eiglésia* > *iglésia*, com *almosna* > *almoina* i *hai* [fet] > *hi* [fet]) però també per un tancament de la *e-* de *eglésia* 153 per fonosintaxi (*la eglésia* > *la iglésia*); coneix les var. palatalitzada (*iglégia* 12), geminada (*igglésia* 33,

40, 41, 44, 51), amb palatalització (*igllésia* 167), amb afèresi de la *i-* (*gllésia* 108), amb ensordiment (*icllésia* 10, 86, 95), amb afèresi i amb palatalització de la *-l-* (*cllésia* 89, 90, 99), amb rotacisme (*igrésia* 85), amb pèrdua de la *-g-* (*ilésia*), amb palatalització (*illésia*), amb afèresi de la *i-* (*llésia* 93, 100, 102, 106). *Església* prové de la substitució de la *e-* de *eglésia* pel sufix *es-*, de gran freqüència (var. *isglésia* 70, 126, 143, compromís entre *església* i *iglésia*; *esgllésia* 115, amb palatalització; *erglesi* 78 amb rotacisme propi del mallorquí).

Altres mots que corresponen a segones respostes: *capella* 18 "quan no li correspon cementiri"; *parròquia* 73, que ha passat de 'circumscripció eclesiàstica encapçalada per un rector' a 'església'; *missa* 6, 13, 118, 125, 143, que de 'cerimònia en memòria de l'última cena de Jesucrist' ha esdevingut sinònim de 'església'.

Església és l'únic nom normatiu.

